

МИТНІ ПЛАТЕЖІ В БЮДЖЕТІ УКРАЇНИ

Державний бюджет є основним фінансовим планом держави, в якому затверджені основні статті доходів та видатків бюджету. Найважливішою частиною доходів бюджету є податкові надходження, до яких відносяться і митні платежі.

Податковий кодекс України (далі – ПКУ) [2, ст. 14] визначає митні платежі як податки, що відповідно до ПКУ або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи.

Згідно Митного кодексу України [1] до митних платежів належить мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) та податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Мито – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом України (далі – МКУ), який нараховується та сплачується відповідно до МКУ, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [1, ст. 42].

Акцизний податок – непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених ПКУ як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції) [2, ст. 14].

Слід зауважити, що податок на додану вартість теж є непрямим податком, нарахування та сплата якого регулюється нормами ПКУ та МКУ одночасно.

Вимога нарахування та сплати, обрання ставки (розміру) мита, акцизу та ПДВ залежить від обраного митного режиму: 1) імпорт (випуск для вільного обігу); 2) реімпорт; 3) експорт (остаточне вивезення); 4) реекспорт; 5) транзит; 6) тимчасове ввезення; 7) тимчасове вивезення; 8) митний склад; 9) вільна митна зона; 10) безмитна торгівля; 11) переробка на митній території; 12) переробка за межами митної території; 13) знищення або руйнування; 14) відмова на користь держави.

Важливість справляння митних платежів обумовлено їх роллю у формуванні як податкових надходжень, так і загальної суми доходів Державного бюджету України. В статті наведено надходження митних платежів до Державного бюджету України у 2019-2021 роках. У 2019 році питома вага митних платежів у податкових надходженнях до Державного бюджету становила 29,9%, у 2020 році – 29,8%, а у 2021 році скоротилась до 20,7%. Що стосується питомої ваги митних платежів у Державному бюджеті то вона теж змінювалась з 32,3% (у 2019 році), до 28,5% (у 2020 році) та 23,5% (у 2021 році) [3].

Легкоступ І.І., Саїнчук Н.В. та Соколюк М.В. [4], аналізуючи надходження до бюджету митних платежів у 2022 році відзначили зменшення відсотку надходжень, а також зменшення виконання до уточненого річного плану близько на 50 % у порівнянні з попереднім роком. Автори припускають, що на зменшення надходження митних платежів у 2022 році вплинули умови воєнного часу та особливості створення пільгових та спрощених умов ввезення товарів на митну територію України.

Цілком погоджуємося з Легкоступ І.І., Саїнчук Н.В. та Соколюк М.В., які зазначають що митні платежі є важливим інструментом митної політики та частиною доходів бюджету, яка зазнала суттєвих змін під час воєнного стану. Порівнюючи надходження митних платежів до бюджету за три останні роки, спостерігається їх зменшення у період воєнного часу, а також неповне виконання до уточненого річного плану по стягненню таких платежів [4]. Тому для збільшення митних надходжень у поточному році прийнято комплекс заходів, спрямованих на відміну більшості митних та податкових пільг, введених на початку повномасштабного вторгнення агресора та збільшення митних ставок на деякі імпорتنі товари. Ці заходи у сукупності сприятимуть відновленню повних та справедливих митних надходжень до бюджету країни.

Список використаних літературних джерел:

1. Митний кодекс України № 4495-VI від 13 березня 2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Браславець О.Ю., Стинич Н.І. (2023). Оцінювання справляння мита до державного бюджету України у 2019-21 роках. Актуальні проблеми економіки. Випуск 1. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/01/2.23._topic_Oleksiy-Y.-Braslavets-Natalia-I.-Stynych-43-50.pdf.
4. Легкоступ І.І., Саїнчук Н.В., Соколюк М.В. (2023). Митні платежі як складова формування дохідної частини державного бюджету України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. Випуск 52. URL: [file:///C:/Users/virin/Downloads/2564-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2474-1-10-20230730%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/virin/Downloads/2564-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2474-1-10-20230730%20(1).pdf).